

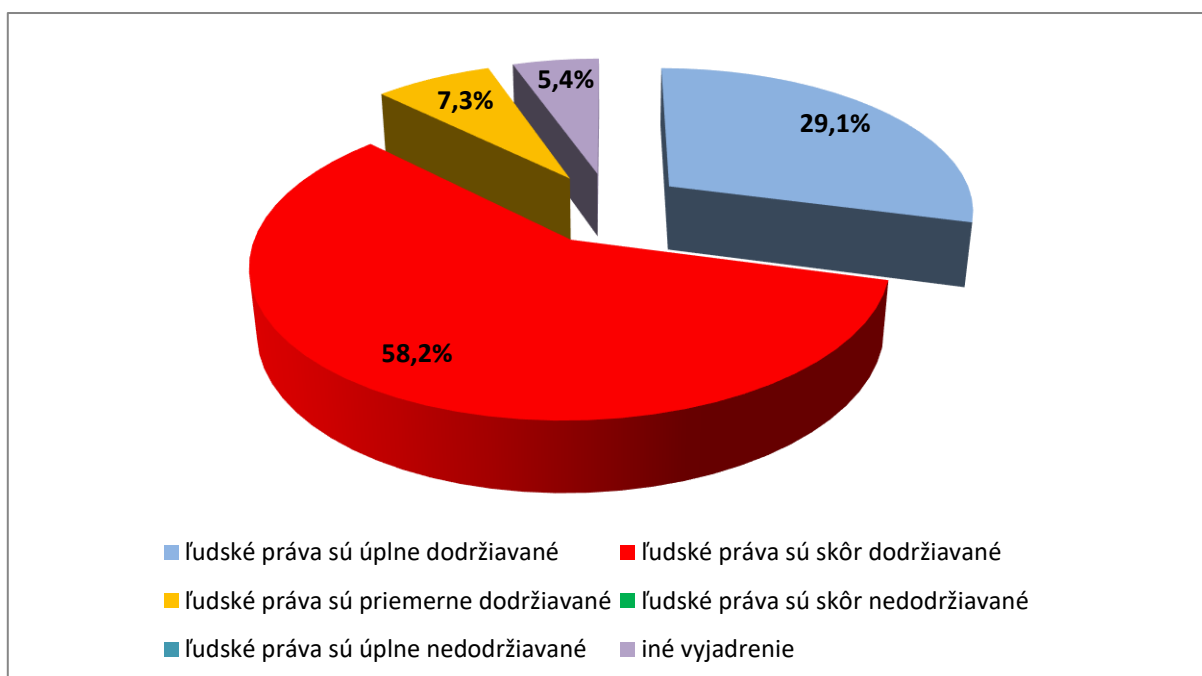
Dodržiavanie ľudských práv v strednej škole v školskom roku 2024/2025

Ľudské práva definuje Všeobecná deklarácia ľudských práv ako základné práva a slobody, ktoré patria každému človeku od narodenia bez ohľadu na jeho rasu, pohlavie, etnickú, národnostnú alebo štátnu príslušnosť. K ďalším dokumentom upravujúcim špecifické oblasti ochrany ľudských práv patrí antidiskriminačný zákon a Dohovor o právach dieťaťa, na ktorého dodržiavanie sa odvoláva aj Školský poriadok Súkromnej školy umeleckého priemyslu v Žiline.

Od 30. 10. 2024 do 19. 11. 2024 mali žiaci 1., 2. a 3. ročníka možnosť vyjadriť svoj názor na dodržiavanie ľudských práv v strednej škole prostredníctvom anonymného online dotazníka. Pedagogického prieskumu, ktorý sme realizovali po deviatykrát, sa zúčastnilo 55 žiakov, t.j. 30,2 %.

Žiaci hodnotia stav a úroveň dodržiavania ľudských práv v strednej škole pozitívne – 16 žiakov sa vyjadrilo, že ľudské práva sú úplne dodržiavané (29,1 %), 32 žiakov sa vyjadrilo, že ľudské práva sú skôr dodržiavané (58,2 %), 4 žiaci prezentovali, že ľudské práva sú priemerne dodržiavané (7,3 %) a iné vyjadrenie poskytli 3 žiaci (5,4 %).

Dodržiavanie ľudských práv v triedach 1., 2. a 3. ročníka v školskom roku 2024/2025

Zdroj: Výsledky pedagogického prieskumu „Dodržiavanie ľudských práv v strednej škole“, november 2024.

Z vyhodnotenia dotazníka vyplynuli uvedené závery:

a) 63,6 % žiakov sa nestretlo s porušovaním ľudských práv v strednej škole, 3,6 % žiakov sa stretlo s porušovaním ľudských práv a 32,8 % žiakov sa nevyjadrilo, či sa stretlo alebo nestrelo s porušovaním ľudských práv v strednej škole;

b) najčastejší typ porušovania ľudských práv v strednej škole predstavuje neobjektívne hodnotenie vzdelávacích výsledkov žiakov (27,3 %), čo je pokles o 22,7 % oproti výsledkom zo školského roku 2023/2024, šikanovanie a kyberšikanovanie (14,5 %), popieranie práva na vlastný názor (9,1 %), ponuka a predaj nelegálnych látok (7,3 %) a diskriminácia (5,5 %), **negatívne vyjadrenie k porušovaniu ľudských práv uviedlo 36,3 % žiakov**;

c) v prípade porušenia ľudských práv v strednej škole by sa žiaci obrátili na triedneho učiteľa (29,1 %), na rodičov (23,6 %), spolužiakov (21,8 %), kamarátov z mimoškolského prostredia (10,9 %) a školskú psychologičku (7,3 %), iné vyjadrenie poskytlo 7,3 % žiakov;

d) pri riešení nedodržiavania ľudských práv v strednej škole uplatňujú učitelia najčastejšie riešenie problému diskusiou (90,9 %), čo je porovnateľné s vyjadreniami za posledných šesť školských rokov, 1,8 % žiakov sa vyjadrilo, že vyučujúci ignorujú riešenie problémov žiakov a 7,3 % žiakov uviedlo iné vyjadrenie ku riešeniu problémov porušovania ľudských práv v školskom prostredí;

e) najrozšírenejší zdroj informácií o ľudských právach predstavuje školské prostredie (47,4 %), čo je porovnateľné s vyjadreniami zo školského roku 2023/2024, rozhlas a televízia (23,6 %), rodinné prostredie (10,9 %), rovesníci (9,1 %), internet (5,4 %), noviny a časopisy (1,8 %), iné vyjadrenie poskytlo 1,8 % žiakov;

f) 98,2 % žiakov vedelo vymenovať aspoň dve ľudské práva, vo výpovediach najčastejšie rezonovali právo na život, právo na slobodu prejavu, právo voliť, právo na vlastný názor, právo na vzdelanie, právo na vierovyznanie a pod.;

g) žiakov 1., 2. a 3. ročníka najčastejšie trápia uvedené problémy – učenie (32,7 %), zdravotný stav svojich blízkych a vlastné zdravie (30,9 %), sociálne vzťahy s učiteľmi (9,1 %), sociálne vzťahy so spolužiakmi (7,3 %), sociálne vzťahy s rodičmi (7,3 %), 12,7 % žiakov uviedlo iné problémy alebo sa nevyjadrilo;

h) 43,7 % žiakov pozná dokument Dohovor o právach dieťaťa, čo je pokles o 24,1 % oproti vyjadreniam zo školského roku 2023/2024, **78,2 % žiakov pozná telefónnu linku – Linka detskej istoty (116 111)**;

i) 89,1 % žiakov vymenovalo aspoň jeden príklad pozitívnej zmeny v uplatňovaní ľudských práv v strednej škole, ktorý evidujú za posledný školský rok, napr. otvorená komunikácia s učiteľmi, diskusie o dodržiavaní ľudských práv, rovnosť a tolerancia, vytvorenie bezpečného, rešpektujúceho a podporného prostredia, preventívne aktivity v oblasti poradenstva a prevencie, pozitívna sociálna klíma v škole a pod.

Vedenie školy prijme na základe uvedených zistení primerané opatrenia ku zlepšeniu stavu a úrovne dodržiavania ľudských práv v strednej škole v nasledujúcom období.

PaedDr. Peter Majer, MBA